

a že proto mýnil splátkami uhraditi nezaručenou část celé pohledávky. Než uvedené rozhodnutí se nehodí na sonzený případ i z jiného důvodu. Vyrovancí rukojmí se zaručili za 50% kvotu za předpokladu, že ostatní část pohledávky zaniká, a nepřevzali závazek, že ručí za 50%, dokud nebude zaplaceno celých 100% snad oživlé pohledávky. Rukojemství nemůže býti podle § 1353 obč. zák. rozšiřováno dále, než se rukojmí sám prohlásil. Zavázali se tudíž vyrovnací rukojmí jen k zaplacení 50% kvoty celkové pohledávky nehledíc na to, zda zaplacením 50% pohledávky bude uhrazena 50% vyrovnací kvota krytá rukojemstvím anebo neztracený 50% zbytek pohledávky. Je proto bezvýznamné, zda vyrovnací dlužník mýnil splátkami uhraditi vyrovnací kvotu anebo část přesahující vyrovnací kvotu. Stačí, že zaplatil 50% pohledávky.

Čís. 16407.

I. Smlouva o převzetí zastoupení advokátem je smlouva o dílo. Ne-li ujednáno něco jiného, jest odměna za dílo splatná ihned po skončení díla, a tímto okamžikem se počíná i promlčení pohledávky.

II. Pohledávky uvedené v § 1486 obč. zák., jichž splatnost nastala v době mezi 1. dubnem 1925 a 1. dubnem 1928, se promlčely uplynutím tříleté lhůty od okamžiku jich splatnosti.

III. Jestliže klient nesvolil k srážce pohledávky, která advokátovi vznikla proti klientovi na výlohách a odměně, nýbrž popřel správnost a výši advokátovy pohledávky, není advokát oprávněn o své újmě ani sraziti si svou pohledávku za klientem z hotových peněz, došlých ho pro klienta, ani je zadržovati, ani si započísti svou pohledávku, nýbrž jest povinen hotové peníze pro klienta přijaté na žádost klientovi vydati, nemá-li jich upotřebiti podle příkazu zcela nebo zčásti jinak.

Zákonné zástavní právo k hotovým penězům až do výše sporné pohledávky za zastupování klienta přísluší advokátovi teprve jejich složením u soudu.

IV. Nárok klienta na vydání toho, co bylo pro něho u advokáta složeno, se promlčuje v obecné (30leté) lhůtě promlčení.

(Rozh. ze dne 20. října 1937, Rv I 1889/37.)

Srv. rozh. č. 2773, 10028, 11209, 10454, 8488, 10169, 10984 Sb. n. s.

Žalovaný advokát konal pro žalobce od 2. ledna 1924 právnické práce a podle zúčtování ze dne 16. listopadu 1929 účtoval za ně žalobci za rok 1924 1.470 Kč 40 h, za rok 1925 438 Kč 30 h, za rok 1926 až do 5. srpna 1926 839 Kč, celkem tudíž 2.747 Kč 70 h. Tvrdě, že uvedené palmární pohledávky žalovaného jsou již promlčeny a že není žalovaný oprávněn ani sraziti si je ze žalobcových peněz, jež žalovaného pro žalobce došly, ani je zadržovati pro svou promlčenou pohledávku,

domáhá se žalobce na žalovaném zaplacení 2.405 Kč s přísl. Proti žalobě namítl žalovaný mimo jiné, že jeho palmární pohledávka za žalobcem nebyla až do roku 1926 splatná, ježto právní záležitosti nebyly skončeny, takže ani nemohlo započítí promlčení, dále že částka 119.257 Kč 50 h, která byla u žalovaného složena z kupní ceny za nemovitosti prodané žalobcem, byla mimo jiné určena jako záloha na jeho palmární pohledávku, a že mu k ní příslušelo zákonné zástavní právo, takže ani z toho důvodu nenastalo promlčení, konečně že žalovaná pohledávka je promlčena. Soud první stolice zamítl žalobu. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Po právní stránce (§ 503 c. ř. s.) závisí rozhodnutí sporu na řešení otázky, zda žalovaný byl oprávněn sraziti si dne 16. září 1929 z částky 119.257 Kč 50 h, jež byla u něho dne 20. října 1927 pro žalobce složena jako část kupní ceny za různé žalobcovy nemovitosti, svou palmární pohledávku ve výši 2.405 Kč za právnické práce, jež konal žalobci v době od 2. ledna 1924 až do 5. srpna 1926, po případě, zdali dotčená pohledávka žalovaného byla promlčena anebo zdali je žalobcův nárok na vrácení složené částky promlčen.

Dovolatel vychází ve svém dovolání z mylného předpokladu, že obě sporné strany při líčení konaném dne 28. listopadu 1933 souhlasně udaly, že se palmární účet žalovaného týkal provedení jediného a souvisícího souboru právních úkonů. Toto tvrzení však odporuje spisům, ježto strany jen prohlásily, že nároky, které se v souzeném sporu vymáhají, vznikly z dřívější činnosti žalovaného při prodeji žalobcových pozemků a nevyslovily se tehdy o souvislosti jednotlivých úkonů. Ale ani z účtů žalovaného za léta 1924 až 1926, jejichž opisy strany uznaly za správné, nevyplývá, že se zastupování žalobce žalovaným v letech 1924 až 1926 týkalo pouze jedině, třebaže větší věci, naopak je z nich zřejmé, že šlo o zastupování v různých právních záležitostech proti různým odpůrcům. Vyjednávání o odprodeji pozemků, jež vedlo k složení částky 119.257 Kč 50 h u žalovaného, bylo však podle vlastních údajů žalobcových zahájeno teprve roku 1927. To, že žalovaný roku 1926 neměl v ruce hotové peníze pro žalobce, nemohlo nikterak brániti vyúčtování již dokončených prací. Podle ustálené judikatury nejvyššího soudu je smlouva o převzetí zastoupení advokátem smlouvou o dílo (rozh. č. 2773, 10028, 11209 Sb. n. s.) a splatnost odměny za dílo nastává, nebylo-li v té příčině ujednáno něco jiného, ihned po skončení díla, nikoli teprve zasláním účtu objednateli se stanovením dne splatnosti; skončením díla se počíná i promlčení pohledávky (rozh. č. 10454 Sb. n. s.). Že se sporné strany dohodly na pozdější splatnosti palmárního nároku žalovaného, nebylo zjištěno. Neprávem poukazuje dovolatel na to, že procesní soud »zjistil«, že se palmární pohledávka žalovaného

stala teprve později splatnou. V tom směru šlo pouze o úvahy procesního soudu o době dokončení díla a o počátku promlčecí lhůty, jimiž odvolací soud nebyl vázán, jsa oprávněn, aby samostatně posoudil všechny právní otázky zde pro rozhodnutí souzeného sporu důležité. Odvolací soud mohl tedy i samostatně zkoumat otázku promlčení palmárního nároku žalovaného, týkajícího se odměny za právnické úkony, vykonané v době od 2. ledna 1924 až do 5. srpna 1926. Z ustanovení § 1 zák. ze dne 26. března 1925, č. 47 Sb. z. a n., vychází však jasně najevo, že se sice pohledávky uvedené v § 1486 obč. zák. — k nimž patří i nároky advokátů na odměnu jejich úkonů a na náhradu jejich výloh, pokud dospěly až do 1. dubna 1925 — promlčují teprve dnem 1. dubna 1928, pokud se nepromlčely již před tím podle dřívějších předpisů, z ustanovení § 3 zák. č. 47/1925 Sb. z. a n. však nelyne, že se pohledávky uvedené v § 1486 obč. zák., pokud dospěly počínajíc dnem 1. dubna 1925, nemohly promlčeti před 1. dubnem 1931, jak prvý soud míní, nýbrž řečené zákonné ustanovení zavedlo s účinností od 1. dubna 1928 pro takovéto pohledávky, jež dospěly od 1. dubna 1925, zkrácenou tříletou promlčecí lhůtu, takže palmární nároky žalovaného, vzniklé a dospělé až do 5. srpna 1926, byly po 5. srpnu 1929 promlčeny. Podle § 19 adv. ř. ze dne 6. července 1868, č. 96 ř. z. jest advokát oprávněn sraziti si z hotovostí došlých ho pro stranu, své výlohy a své odměny, pokud nejsou uhrazeny zálohou, ale musí je ihned se stranou zúčtovat. Je-li však správnost a výše jeho pohledávky popřena, jest advokát oprávněn hotovost, jež ho došla, složiti až do výše své sporné pohledávky, aby se kryl, do soudní úschovy, a nezdaří-li se smírné narovnání, jest povinen prokázati správnost a výši své pohledávky. K složeným penězům přísluší mu pak zákonné zástavní právo pro jeho pohledávku za zastupování. Z uvedeného předpisu plyne, že advokát není již oprávněn sraziti si o své újmě svou pohledávku, jakmile jeho klient popře její správnost a výši, a že nemá proti klientově vůli práva, aby si spornou částku u sebe zadržel, neřku-li, aby si svou pohledávku samostatně započel. Přijal-li advokát pro svého klienta hotovost, jest povinen ji na žádost klientovi vydati (§§ 961 a 1009 obč. zák.), pokud jí ovšem nemá podle klientova příkazu upotřebiti zcela nebo zúčásti jinak. Aby mu však tím nevzniklo nebezpečství pro uspokojení jeho nároků, dává mu zákon na ochranu jeho zájmů právo složiti příslušnou částku u soudu s tím účinkem, že mu na ni vznikne zástavní právo (rozh. č. 8488, 10169, 10984 Sb. n. s.). Žalovaný nevykonal dotčeného práva, jež mu zákon poskytuje. Bylo proto na něm, aby dokázal, že žalobce svolil ke srážce sporné částky. Při tom jest nezávažné, proč žalobce popřel správnost a výši palmární pohledávky, a zda se již tenkrát bránil i jejím promlčením. Dopisu ze dne 4. července 1930 se žalovaný nemůže dovolávati, poněvadž důkaz jím nebyl v nižších stolicích proveden, ježto opis byl předložen teprve k odvolacímu sdělení.

Za toho stavu věci je lichý též úsudek žalovaného, že již to, že žalovaný zúčtoval svou pohledávku s pohledaností žalobcovou, vede nepochybně k závěru, že žalovaný byl oprávněn upotřebiti částky u něho

složené k úhradě svých nároků, neboť směl tak učiniti jen za předpokladů § 19 adv. ř.; tomu požadavku však neučinil zadost.

Žalobci proto přísluší nárok na vydání zažalované částky. Tento nárok není ještě promlčen, neboť nejde o nárok na náhradu škody podléhající tříletému promlčení podle § 1489 obč. zák., nýbrž o nárok na vydání neprávem zadržené částky plynoucí z mandátního poměru, pro nějž platí třicetiletá promlčecí lhůta. Nebylo proto bezdůvodnému dovolání vyhověno.

Čís. 16408.

Změna vzájemnosti podle §§ 23, 140 nesp. pat. o projednání movité pozůstalosti rakouských státních příslušníků v poměru k Spolkovému státu rakouskému, nastalá rakouským spolkovým zákonem ze dne 21. prosince 1923, č. 636 B. G. Bl., záleží v tom, že bylo zrušeno jen právo cizozemského soudu (jiného než rakouského soudu) odporovati tak řeč. prorogaci dědiců naléhajících na projednání movité pozůstalosti po cizinci, který má řádné bydliště v uvedeném státě, rakouským soudem a nikoli pouze příslušným soudem cizozemským.

Československé soudy musí projednati movitou pozůstalost po rakouských státních příslušnících, kteří mají řádné bydliště v republice Československé, a nesmí ji vydati příslušnému rakouskému soudu jen tenkrát, žádají-li o projednání dotčené pozůstalosti československými soudy účastníci jsoucí v tuzemsku a podrobí-li se projednání tomu i zahraniční (rakouští) účastníci, kteří byvše předvolání vyhláškou (§ 24 nesp. pat.), přihlásili dědické nároky, a nesmějí přihlížeti k tomu, zda tomu rakouský soud odporuje.

Není-li tu uvedených podmínek, má projednání pozůstalosti příslušným rakouským soudem účinky i pro movitý majetek zůstavitelův jsoucí v tuzemsku. Byla-li v takovémto případě žalována před československým soudem pozůstalost po rakouském státním občanu po vydání odevzdací listiny rakouským soudem, je řízení zmatečné (§ 7 c. ř. s.) bez zřetele na to, že pozůstalostní jmění movité jsoucí v tuzemsku nebylo dosud rakouskému soudu vydáno a že nebylo provedeno zajištění nároků tuzemských účastníků a dědických poplatků (§§ 137 až 139 nesp. pat. a § 25, odst. 3, zák. č. 278/1915 ř. z.).

(Rozh. ze dne 20. října 1937, R II 272/37.)

Dr. Alfons B., bydlící v M. O. (ve Spolkovém státě rakouském), měl na nemovitostech připsaných Hanuši A., zapsaných jednak ve vložce 405 poz. knihy kat. území Č. T.-K. (v republice Československé), jednak na ideální polovici reality v K. (v republice Polské) zajištěnou pohledávku 50.000 Kč s přísl. Tvrdíce, že se právní zástupce Dr. Alfonse B-a zavázal žalobcům při nabytí nemovitosti ležící v Československu, že dá po zaplacení 20.000 Kč vymazati výše uvedenou pohledávku, pokud jest zajištěna na dotčené nemovitosti ležící na území republiky Českoslo-